

Raadsvoorstel

Datum vergadering	: 1 februari 2022
Registratie nummer	: GZDGWB/
Voorstelnummer	: RV2022/019
Portefeuillehouder	: Servaas Stoop
Bijlage(n)	: -
Onderwerp	: Centraal tellen van de stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen

Onderwerp

Centraal tellen van de stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen

Beslispunten

1. Deel te nemen aan het experiment centrale stemopneming bij de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022.
2. Te bepalen dat dit besluit in werking treedt op de dag van de bekendmaking en terugwerkt tot en met 30 januari 2022.

Inleiding

Op 16 maart 2022 zijn de verkiezingen voor de gemeenteraad. In 35 stembureaus, verspreid over de gemeente, kunnen kiezers hun stem uitbrengen. In verband met de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming wordt op maandag 14 en dinsdag 15 maart ook gestemd. Vier stembureaus in de gemeente zijn dan geopend voor vervroegd stemmen.

Uit de evaluaties van de verkiezingen die het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de afgelopen jaren heeft gehouden, blijkt vaak dat de gemeenten knelpunten ervaren met handmatig tellen van de stembiljetten door de stembureaus. Het ministerie probeert het verkiezingsproces waar mogelijk te verbeteren. Het heeft enkele jaren geleden het initiatief genomen voor een tijdelijke experimentwet. Deze wet maakt het mogelijk te experimenteren met een centrale stemopneming. De minister van BZK nodigt de gemeenten uit om mee te doen aan het experiment met centrale stemopneming.

Samenvatting

In maart 2022 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. De minister van BZK probeert het telproces te verbeteren en nodigt gemeenten uit om mee te doen aan het experiment centrale stemopneming.

Besluitgeschiedenis

Bij de herindelingsverkiezingen in 2018 is ook meegedaan aan het experiment centralestemopneming.

Beoogd effect

Door deel te nemen aan het experiment kan de organisatie van de verkiezingen in West Betuwe nog gestructureerder, rustiger en overzichtelijker verlopen. Daarnaast dragen wij hiermee bij aan de landelijke doelen mbt het verbeteren van het verkiezingsproces.

Argumenten

1.1 Voor deelname aan het experiment is instemming van de gemeenteraad vereist.

Dit is bepaald in artikel 2 lid 2 van de Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming.

1.2 Centraal tellen wordt in de Kieswet opgenomen.

Het kabinet gaat door met het experiment en bereidt bovendien een wetsvoorstel voor waarmee centraal tellen in de Kieswet wordt opgenomen. Het is daarom goed om nu alvast ervaring op te doen met centraal tellen.

1.3 De telling wordt gestructureerd en uniform georganiseerd.

De telling vindt plaats op één locatie (sporthal de Randhorst). De verschillende telploegen tellen in één ruimte de stembiljetten. Bij onduidelijkheden of vragen, kunnen de vragen direct gesteld worden aan de ambtenaren die aanwezig zijn bij het tellen. De voorzitter van het gemeentelijk telbureau besluit over de geldigheid van alle stemmen waarover twijfel bestaat. Hierdoor is eenduidigheid gegarandeerd.

1.4 Transparantie draagt bij aan het vertrouwen in de lokale democratie.

In sporthal de Randhorst kan publiek en pers vanaf de tribune de telling van alle stemmen meebeleven. Mensen die dit willen, kunnen zo met eigen ogen zien dat het proces eerlijk verloopt. De kans dat de uitslag in twijfel wordt getrokken of dat er bezwaren over het verloop van het proces worden geuit wordt hiermee kleiner.

1.5 De leden van de stembureaus worden op de verkiezingsavond ontlast.

Alleen de voorlopige uitslag op partijniveau wordt in de avond geteld, dit is naar verwachting voor middernacht afgerond. De kans op fouten in het proces-verbaal wordt daardoor aanzienlijk kleiner. Ervaring leert dat, bij een inconsistentie in de telling, 's nachts opnieuw tellen vaak niet het gewenste resultaat oplevert. Elke verkiezing is er een aantal stembureaus waar meerdere keren opnieuw geteld wordt tot diep in de nacht en waarbij tijdens de controle van het proces-verbaal blijkt dat het toch nog steeds niet klopt.

1.6 Stemmen tellen met uitgeruste krachten in een rustige sfeer (zonder tijdsdruk om snel een voorlopige uitslag bekend te maken) geeft een nauwkeuriger resultaat.

De definitieve telling op persoonsniveau wordt op donderdag 17 maart gedaan. De tellers zijn uitgerust en tellen in teams de stembiljetten van meerdere stembureaus. Zoals bij argument 1.1 staat beschreven, kunnen de vragen direct gesteld worden aan de ambtenaren die aanwezig zijn bij het tellen. Zo werkt iedereen op een éénduidige manier.

1.7 Coronamaatregelen kunnen beter in acht worden genomen.

In de kleinere stembureaus is geen ruimte voor tellers om coronaproof (1,5 meter) meerdere partijen op kandidaat niveau te tellen. Daardoor lopen we het risico dat óf coronamaatregelen niet in acht worden genomen óf de telling wordt bemoeilijkt.

De Randhorst heeft een groot vloeroppervlak waar door team verkiezingen meerdere telstraten coronaproof worden ingericht. Belangstellenden kunnen op veilige afstand van de tellers en elkaar het proces bekijken.

1.8 In 2018 is in West Betuwe het centraal tellen rustig en efficiënt verlopen.

Ook andere gemeenten die de afgelopen jaren meededen aan het experiment hebben positieve ervaringen: een centrale telling verloopt rustiger en overzichtelijker, biedt gelegenheid om fouten te corrigeren en verkleint het risico op een hertelling. Immers, eventuele fouten in de tellingen kunnen worden hersteld voordat het proces-verbaal van de gemeente definitief wordt vastgesteld.

Kanttekeningen

1.1 Is het vervoer en de opslag van de stembiljetten wel veilig?

Het vervoer en de opslag van stembiljetten is veilig. Conform de instructie van het ministerie worden de stembussen met daarin de stembiljetten na de telling op lijstniveau door de voorzitter van het stembureau verzegeld. Dit wordt gedaan met een uniek zegel waarvan het nummer in het proces-verbaal wordt opgenomen. De voorzitter van het gemeentelijk telbureau controleert het nummer op de zegel voordat hij deze verbreekt en de stembus open maakt voor de telling. Het vervoer van de verzegelde stembussen wordt gedaan door twee medewerkers. Gedurende de nacht worden de stembussen opgeslagen in de Randhorst en beveiligd door een beveiligingsbedrijf.

1.2 Wijzigt hierdoor het tijdstip van de bekendmaking van de uitslag?

Het tijdstip van de bekendmaking van de uitslag wijzigt niet. Deelname aan het experiment centrale stemopneming heeft geen invloed op het tijdstip waarop de uitslag bekend wordt gemaakt. De voorlopige uitslag op partijniveau is bekend op de verkiezingsavond. Deze wordt doorgegeven aan de NOS en gepubliceerd op www.westbetuwe.nl. De voorlopige uitslag op kandidaatsniveau is op donderdag 17 maart bekend. De minister van BZK heeft besloten dat de definitieve uitslag wordt vastgesteld in de vergadering van het gemeentelijk Centraal Stembureau op maandag 21 maart 2022 om 10.00 uur. Deze zal direct daarna worden gepubliceerd en ter inzage worden gelegd.

Financiën

Voor de deelname aan het experiment ontvangt de gemeente van het ministerie BZK een vergoeding van € 7.500,-. De kosten zoals huur locatie centraal tellen, ophalen stembiljetten, beveiligde opslag en extra tellers, worden hiermee grotendeels gedekt.

Communicatie

Het tellen van de stemmen is openbaar. Via een openbare bekendmaking en op de website wordt aangekondigd dat kiezers welkom zijn (uiteraard met inachtneming van de coronamaatregelen) om de telling bij te wonen.

Uitvoering/Planning

Het besluit van de raad moet voor 31-01-2022 worden medegedeeld aan het ministerie van BZK.

Evaluatie

Na afloop van de verkiezingen wordt geëvalueerd met medewerkers van de projectgroep verkiezingen en stembureauleden. Aandachtspunten zullen worden meegenomen om het proces bij een volgende verkiezing te verbeteren.

Risicoparagraaf

N.v.t.

Burgemeester en wethouders van de gemeente West Betuwe
de loco-secretaris, Philip Bosman
de burgemeester, Servaas Stoop

Raadsbesluit

De raad van de gemeente West Betuwe;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 4 januari 2022,

besluit:

1. Deel te nemen aan het experiment centraal tellen van de stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022.
2. Te bepalen dat dit besluit in werking treedt op de dag van de bekendmaking en terugwerkt tot en met 30 januari 2022.

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 1 februari 2022, nummer 2022/019,

de griffier,
Hans van der Graaff

de voorzitter,
Servaas Stoop